

Folketingets tilsyn i henhold til grundlovens § 71

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2015 - 10184

Doknr.
305946

Dato
18-01-2016

Folketingets § 71 -tilsyn har d. 21.12.2015 stillet følgende spørgsmål nr. 6 (alm. del) til social- og indenrigsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Spørgsmål nr. 6:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen på § 71-tilsynet alm. del - fortroligt bilag 20, herunder redegøre for omfanget og karakteren af magtanvendelse på institutionen? Tillige bedes der redegjort for procedurer for opfølgning på de enkelte tilfælde af udøvet magt, herunder i forhold til de personer på bostedet, der har overværet magtanvendelsen.

Svar:

Fysisk magtanvendelse over for børn og unge, der opholder sig på døgninstitutioner, er alene tilladt, når det er absolut påkrævet. Er det efter en konkret vurdering ikke muligt at undgå magtanvendelse, skal det ske så skånsomt og kortvarigt som muligt og med størst mulig hensyntagen til det omhandlende barn og unge og andre tilstedeværende, herunder andre anbragte børn og unge. Fysisk magtanvendelse i form af, at barnet eller den unge fastholdes eller føres til et andet opholdsrum, er efter de nuværende regler alene tilladt, hvis:

- barnet eller den unge udviser en sådan adfærd, at fortsat ophold i fællesskabet er uforsvarligt, eller
- barnet eller den unge derved forhindres i at skade sig selv eller andre.

I ekstraordinære situationer vil der desuden kunne anvendes magt i form af nødværge for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb på en person.

Når personalet på et anbringelsessted anvender magt over for et barn eller en ung, skal den pågældende episode registreres af anbringelsesstedet. Der skal endvidere ske indberetning til den kommune, der har ansvaret for barnets eller den unges ophold på anbringelsesstedet og til det socialtilsyn, der fører driftsorienteret tilsyn med anbringelsesstedet. Ved magtanvendelse, der har fundet sted over for et barn eller en ung på et kommunalt eller regionalt drevet anbringelsessted, skal anbringelsesstedet desuden orientere den kommunale eller regionale driftsherre. Barnet eller den unge, der har været involveret i episoden, hvor der blev anvendt magt, skal gøres bekendt med indberetningen og have lejlighed til at komme med sin egen redegørelse for episoden.

Indberetningen til den anbringende kommune har til formål at give det personrettede tilsyn mulighed for at vurdere, om anbringelsesstedet fortsat er det rette, eller om der er anledning til at overveje ændringer i den iværksatte indsats over for barnet eller den unge. Hvis et anbringelsessted ofte anvender magt over for et barn eller en ung, kan det således tyde på, at barnet eller den unge er anbragt på et anbringelsessted, der

ikke er i stand til at håndtere barnets eller den unges behov. I disse tilfælde må kommunen vurdere, hvorvidt der er behov for at anbringe barnet eller den unge på et andet anbringelsessted.

Indberetningerne til socialtilsynet giver tilsynet mulighed for at vurdere, om der er grundlag for tilsynsmæssige overvejelser, herunder om det giver anledning til en dialog med et konkret anbringelsessted om deres pædagogiske praksis. Det kan f.eks. omhandle behov for ændringer i tilrettelæggelsen af arbejdet på anbringelsesstedet, så anvendelsen af magt reduceres mest muligt. Socialtilsynet kan i forbindelse hermed f.eks. træffe afgørelse om skærpet tilsyn eller give et påbud med henblik på at rette op på uhensigtsmæssige forhold.

Ved indberetninger, hvor der er begrundet mistanke om en strafbar handling, f.eks. udøvelse af egentlig vold, skal socialtilsynet kontakte politiet med henblik på anmeldelse af episoden. Der er endvidere mulighed for, at andre personer foretager anmeldelse til politiet, hvis der er mistanke om, at der har fundet en ulovlig magtanvendelse sted. Hvis politiet på baggrund af en henvendelse finder anledning til at iværksætte en efterforskning af den konkrete episode, vil politiet kunne foretage egentlig vidneafhøring af personer, der har overværet episoden.

I forhold til den konkrete henvendelse har jeg ikke nærmere kendskab til hverken den konkrete episode eller til omfanget af og karakteren af magtanvendelse på institutionen generelt. Jeg kan dog oplyse om, at socialtilsynenes godkendelser af og tilsynsrapporter for konkrete døgntilbud for udsatte borgere, herunder anbringelsessteder for børn og unge, kan findes på Tilbudsportalen (www.tilbudsportalen.dk). Det fremgår heraf, at den pågældende institution er re-godkendt af socialtilsynet i 2015. Det fremgår endvidere, at institutionen arbejder med en målgruppe, der nødvendiggør et kontinuerligt fokus på magtanvendelser. Det er tilsynets vurdering, at institutionen er opmærksom på dette område, og at der udvises oprigtig interesse for at nedbringe antallet af magtanvendelser. Socialtilsynet anbefaler, at institutionen fortsat er opmærksom på, hvordan der vedvarende kan uddrages læring af opståede magtanvendelser med henblik på at reducere forekomsten af disse i fremtiden.

Jeg finder ikke anledning til at indhente yderligere oplysninger fra institutionen, da det er socialtilsynet, der har ansvaret for at godkende og føre driftsorienteret tilsyn med døgninstitutioner for børn og unge, og da socialtilsynet efter oplysningerne på Tilbudsportalen har fokus på magtanvendelse i tilbuddet. I øvrigt bemærker jeg, at det fremgår af henvendelsen, at den omhandlede episode er indberettet til kommunen.

Endelig kan jeg gøre opmærksom på, at satspuljepartierne som en del af satspuljeaftalen for 2016 er enige om at skabe klare rammer for anbringelsesstedernes voksenansvar over for anbragte børn og unge. Satspuljepartierne ønsker, at det skal være tydeligere, hvornår der er adgang til at anvende magt over for et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet, og hvornår der ikke er adgang hertil, og har derfor aftalt, at der skal laves et nyt regelsæt på området. Satspuljepartierne er herudover enige om at afsætte midler til aktiviteter, der skal medvirke til at sikre implementeringen af det nye regelsæt. Materialet skal bl.a. indeholde undervisningsmateriale målrettet anbringelsesstederne om, hvordan børn og unges rettigheder iagttages, samt om hvordan magtanvendelse forebygges og håndteres. Herudover vil der skulle udarbejdes informationsmateriale målrettet anbragte børn og unge om deres rettigheder i forbindelse med magtanvendelse.

Jeg forventer, at fremsætte et lovforslag, der følger op på aftalen, i marts måned og med ikrafttrædelse den 1. januar 2017.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann